

Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor

Legea nr. 202/2010 a fost concepută ca răspuns la exigențele societății moderne care a criticat în mod justificat procedurile judiciare greoaie, formaliste și costisitoare și ca modalitate de eficientizare a actului de justiție.

Pe de altă parte, prevederile legale amintite pregătesc implementarea noilor coduri, o parte dintre instanțele consacrate de acestea din urmă regăsindu-se în această lege.

Modificările survenite prin legea „micii reforme” sunt însă de substanță și privesc cele mai multe dintre instanțele de drept procesual penal și doar câteva aspecte de drept substanțial.

Astfel, legiuitorul intervine cu privire la competența instanțelor și a parchetelor, organizarea și competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, regulile procedurale în caz de desființare, casare cu trimitere spre rejudecare, prorogarea de competență, acțiunea penală și acțiunea civilă, sesizarea organelor judiciare, urmărirea penală, plângerea împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală, judecata, apelul, recursul, revizuirea, întreruperea executării pedepsei, contestația la executare, rejudecarea cauzei după extrădarea/predarea condamnatului judecat în lipsă.

Cât privește dreptul substanțial, legiuitorul completează doar art. 18¹ din Codul penal, introduce prin art. 74¹ din Codul penal o nouă cauză de atenuare a răspunderii penale, iar referitor la infracțiunea de „vătămare corporală din culpă” prevăzută de art. 184 alin. 2 și art. 184 alin. 2 și 4 din Codul penal, prevede posibilitatea împăcării părților sau a încheierii unui acord de mediere.

1. Competența judecătorei

Judecătoria are plenitudine de competență materială, soluționând toate cauzele, mai puțin cele date prin lege în competența altor instanțe.

Ca efect al Legii nr.202/2010, intră în competența materială a judecătoriei și infracțiunile la regimul drepturilor de proprietate intelectuală și industrială, iar infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 din Legea nr. 241/2005 intră în competența materială a tribunalului.

În practică, probleme legate de această modificare de competență pot apare doar legat de aplicarea în timp a legii, pentru cauzele care se află în curs de soluționare, în diferite stadii procesuale.

Dispozițiile tranzitorii prevăzute de art. XXIV din Legea nr.202/2010 nu sunt lămuritoare, făcând referire doar la procesele aflate în curs de judecată la data modificărilor de competență.

Pe de altă parte, legea procesuală este de imediată aplicare.

Cât privește cauzele aflate în faza de urmărire penală, sau chiar în faza actelor premergătoare, credem că trebuie aplicată Legea nr. 202/2010 în spiritul ei, pornind de la scopul urmărit de legiuitor.

Dacă, de exemplu, la data intrării în vigoare a legii micii reforme, parchetul efectuase doar acte premergătoare într-o cauză care, potrivit noi legi intră în competența altui parchet, soluția corectă este cea a declinării cauzei la parchetul competent, în conformitate cu noile dispoziții legale.

În situația în care parchetul începuse urmărirea penală, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010, pentru o infracțiune care a intrat în sfera de competență materială a altui parchet, credem că va păstra cauza spre soluționare, însă sesizarea instanței se va face potrivit noilor reguli de competență.

Competența de judecată în primă instanță va fi păstrată de către instanțele care au fost sesizate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010, iar sentințele pronunțate vor fi supuse căilor de atac, potrivit legii în vigoare la data sesizării primei instanțe.

2. Competența materială a tribunalului se modifică, potrivit Legii nr. 202/2010, doar în ce privește judecarea infracțiunii de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 din Legea nr. 241/2005 care anterior era în competența judecătorei.

Competența funcțională este modificată substanțial, tribunalul judecând numai în primă instanță și în recurs.

Ca instanță de recurs, tribunalul judecă recursurile declarate împotriva sentințelor pronunțate de judecătoria privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, hotărârilor pronunțate de judecătoria în materia măsurilor preventive, măsurii provizorii, măsurilor asiguratorii și în materia executării hotărârilor penale și a reabilitării.

Potrivit art. XXIV din Legea nr. 202/2010, tribunalul păstrează competența de soluționare a cauzelor privind infracțiuni la regimul drepturilor de proprietate intelectuală și industrială dacă a fost sesizat anterior intrării în vigoare a legii, iar sentința va putea fi atacată cu apel și recurs.

Pe de altă parte, tribunalul păstrează competența funcțională de a judeca apelurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de judecătoria dacă sesizarea acestora a fost anterioară intrării în vigoare a micii reforme și indiferent dacă hotărârea primei instanțe a fost pronunțată înainte sau după intrarea în vigoare a Legii. 202/2010.

3. Competența curților de apel a fost modificată din punct de vedere al competenței personale, în scopul degrevării Înaltei Curți de Casație și Justiție și al competenței funcționale.

În competența personală a curților de apel au trecut infracțiunile săvârșite de șefii cultelor religioase organizate în condițiile legii și de ceilalți membri ai înaltului cler care au cel puțin rangul de arhieru sau echivalent al acestuia, infracțiunile săvârșite de magistrații asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, judecătoria de la curțile de apel și Curtea Militară de Apel și procurorii de la parchetele de pe

lângă aceste instanțe și infracțiunile săvârșite de membrii Curții de Conturi, președintele Consiliului Legislativ și Avocatul Poporului.

Se impune precizarea că modificarea competenței personale în sensul arătat nu este în acord cu dispozițiile noului Cod de procedură penală, ci urmărește degrevarea Înaltei Curți de Casație și Justiție și asigurarea rolului său de instanță de unificare a practicii judiciare (având în vedere numărul mare de cauze aflate pe rolul său și având ca obiect plângerile împotriva soluțiilor de neurmărire/netrimiteră în judecată dispuse cu privire la persoanele a căror calitate atrăgea competența personală a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Competența funcțională a curților de apel, potrivit legii micii reforme, se modifică, în sensul că soluționează recursurile declarate împotriva hotărârilor pronunțate de judecătorii în primă instanță, cu excepția celorlalte prin lege în competența tribunalului; în acest caz, recursul, ca singura cale ordinară de atac, are efect integral devolutiv.

Se impune precizarea că pentru cauzele pentru care sesizarea judecătorilor a avut loc anterior intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010, căile de atac rămân apelul – la tribunal – și recursul – la curtea de apel. Noile reguli de competență funcțională sunt aplicabile doar pentru cauzele în care sesizarea judecătoriei, care pronunță hotărârea supusă recursului, a avut loc după intrarea în vigoare a legii micii reforme.

Competența instanțelor militare, atât cea materială, cât și cea funcțională, a fost modificată în mod similar prin Legea nr. 202/2010, iar aplicarea în timp a noilor dispoziții se face potrivit distincțiilor menționate anterior.

4. Organizarea și competența Înaltei Curți de Casație și Justiție

Prin Legea nr. 202/2010 se desființează completul de 9 judecători pe considerentul asigurării specializării judecătorilor și repartizării aleatorii a cauzelor și înființează 4 complete de 5 judecători care soluționează recursurile și cererile în cauzele judecate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, alte cauze date prin lege în competența lor, precum și ca instanță

disciplinară. Două din cele 4 complete de 5 judecători judecă numai în materie penală.

Cauzele aflate în curs de soluționare la completul de 9 judecători la data intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010 vor fi judecate în continuare de acest complet.

Competența personală a Înaltei Curți de Casație și Justiție a fost redusă potrivit precizărilor anterioare, prin includerea în sfera competenței personale a curților de apel a unor categorii de persoane; recursul declarat împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de Înalta Curte de Casație și Justiție se judecă la completul de 5 judecători.

Recursul în interesul legii nu se mai judecă în Secțiile unite ci de către un complet de 25 de judecări format din președintele/vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții, 14 judecători din secția penală, câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții.

Dacă problema de drept invocată interesează două/mai multe secții, președintele/vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește secțiile din care provin cei 20 de judecători.

Legea micii reforme acordă calitatea procesuală activă de a sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție cu recurs în interesul legii și Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție și Avocatului Poporului, însă elimină această calitate în cazul colegiilor de conducere ale curților de apel.

Procedura de soluționare a recursului în interesul legii, întocmirea raportului, posibilitatea solicitării opiniei scrise a unor specialiști recunoscuți, proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului, termenul de soluționare prevăzut expres, ca și cel de motivare și publicare a deciziei are ca scop soluționarea mai rapidă și specializată a chestiunilor de drept care au generat practică judiciară neunitară.

Ca și în celelalte cauze, noua reglementare se aplică doar pentru cererile introduse după momentul intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010; celelalte recursuri

în interesul legii vor continua să fie judecate de Secțiile unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție.

5. Reguli procedurale în caz de desființare sau de casare cu trimitere spre rejudecare

Soluțiile de desființare sau de casare cu trimitere spre rejudecare vor fi urmate de sesizarea instanței competente material să judece cauza potrivit prevederilor Legii nr. 202/2010, iar căile de atac vor fi cele din actuala reglementare.

6. Conexitatea și indivizibilitatea sunt rezolvate distinct atunci când sunt implicate Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, în sensul că noua reglementare stabilește competența de a efectua urmărirea penală, în cauza reunită, organului de urmărire penală specializat mai întâi sesizat.

7. Strămutarea este reglementată în Legea nr. 202/2010 prin preluarea integrală a art. 74 din noul Cod de procedură penală.

Noutățile în materie se referă la faptul că cererea de strămutare se soluționează prin sentința motivată care nu este susceptibilă de vreo cale de atac, iar desemnarea instanței la care urmează a se face strămutarea este determinată expres de legiuitor, astfel încât soluția să fie previzibilă și să nu presupună costuri ridicate pentru participanți în procesul penal.

Art. 217¹ din Codul de procedură penală, potrivit modificărilor aduse prin Legea nr. 202/2010, preia reglementarea din noul Cod de procedură penală și definește o instituție similară strămutării aplicabilă în faza de urmărire penală.

8. Acțiunea penală și acțiunea civilă

Legea nr. 202/2010 prevede ca elemente de noutate, două modalități de soluționare, pe de o parte a conflictului de drept penal, pe de altă parte, a acțiunii civile care au ca scop aceeași reducere a duratei procedurilor cu beneficii evidente atât pentru părți, cât și pentru efortul bugetar de susținere a mecanismelor procesului penal.

Acordul de mediere este reglementat ca impediment la punerea în mișcare/exercitarea acțiunii penale și constă în încheierea unui acord de mediere cu privire la latura penală a cauzei în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii/impăcarea părților înlătură răspunderea penală (art. 180 Cod penal; art. 181 Cod penal, art. 184 al. 1-4 Cod penal, art. 192 al.1 Cod penal, art. 195 Cod penal, art. 196 Cod penal, art. 197 al.1 Cod penal, art. 199 Cod penal, art. 210 Cod penal, art. 213 Cod penal, art. 214 al.1 Cod penal, art. 217 al.1 Cod penal, art. 220 Cod penal, art. 305 Cod penal, art. 307 Cod penal, art. 320 Cod penal).

Legiuitorul are în vedere o procedură de mediere finalizată prin încheierea unui acord care să soluționeze toate aspectele raportului juridic penal de conflict.

Se impune a fi făcută distincția referitor la momentul în care părțile apelează la procedura medierii;

- dacă medierea are loc înainte de începerea procesului penal și se încheie un acord, persoana vătămată nu mai poate sesiza organul de urmărire penală pentru aceeași faptă;
- dacă procedura a fost începută în termenul prevăzut de lege pentru introducerea plângerii prealabile, acest termen se suspendă pe durata medierii;
- dacă medierea se desfășoară după începerea procesului penal, urmărirea penală/judecata se suspendă pe o perioadă de cel mult 3 luni; în lipsa unui acord de mediere, urmărirea/judecata se reiau; dacă se încheie un astfel de acord, soluțiile pronunțate de organele judiciare sunt cele de încetare a urmăririi penale/a procesului penal.

Potrivit art. 16¹ din Legea nr. 202/2010, prin preluarea reglementării din Noul Cod de procedură penală, se prevede că inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente pot soluționa acțiunea civilă prin încheierea unei tranzacții sau a unui acord de mediere. Deși legea nu prevede expres, credem că și învinuitul va putea fi parte a unei tranzacții/ a unui acord de mediere.

Organele judiciare, în funcție de momentul în care se încheie aceste înțelegeri, vor lua act despre modalitatea de soluționare a acțiunii civile prin rechizitoriu/hotărârea judecătorească.

Pe de altă parte, inculpatul are, potrivit Legii nr. 202/2010, posibilitatea recunoașterii pretențiilor civile, totală sau parțială, însă numai cu acordul părții responsabile civilmente. În acest caz, instanța îl poate obliga la plata despăgubirilor, în măsura recunoașterii pretențiilor fără administrarea de noi probe; cu privire la despăgubirile nerecunoscute se pot administra probe în fața organelor judiciare.

9. Modificările aduse prin Legea nr. 202/2010 referitor la faza de urmărire penală urmăresc degrevarea parchetelor de numărul tot mai mare de dosare înregistrate și eficientizarea activității de urmărire penală.

Astfel, sesizarea organelor judiciare – plângerea/denunțul – trebuie să conțină, pe lângă elementele obligatorii și codul numeric personal al petiționarului, în lipsa mențiunilor obligatorii, plângerea se restituie pe cale administrativă petiționarului cu ridicarea elementelor care lipsesc (această posibilitate nefiind prevăzută și în cazul denunțului, deși există aceleași argumente de eficientizare a actului de justiție); plângerea greșit îndreptată la organul de urmărire penală/instanța de judecată se trimite pe cale administrativă organului competent; dacă plângerea sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene și este formulată de un cetățean român/străin/persoană fără cetățenie care locuiește pe teritoriul României, va fi transmisă de organul judiciar sesizat, organului competent din țara pe teritoriul căruia a fost comisă infracțiunea, cu aplicarea regulilor de cooperare judiciară în materie penală.

Neînceperea urmăririi penale pe considerentul lipsei de pericol social concret al faptei (art. 10 alin.1 lit.b¹ din Codul de procedură penală) este prevăzută prin Legea nr. 202/2010 ca posibilitate pentru procuror și atunci când acesta constată împrejurarea respectivă în faza actelor premergătoare.

Consecință a modificării aduse prin Legea nr. 202/2010 alin.2 și 3 ale art. 18¹ din Codul penal, în acest caz, neînceperea urmăririi penale va putea fi dispusă de procuror prin ordonanță in rem (dacă făptuitorul nu este cunoscut dar fapta nu prezintă pericolul social concret al unei infracțiuni) sau in personam (când făptuitorul este cunoscut) fără ca în acest ultim caz să fie obligatorie aplicarea unei sancțiuni administrative.

Tot pentru considerente care țin de eficientizarea actului de justiție, din oficiu/ urmare a analizei propunerii organului de cercetare penală, procurorul va putea dispune prin rezoluție/ordonanță neînceperea urmăririi penale în cazurile prevăzute de art. 10 Cod de procedură penală, de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale; motivarea rezoluției/ordonanței este facultativă sau se justifică atunci când are în vedere argumente suplimentare față de cele prezentate de organul de cercetare penală/alte argumente.

Pentru cazurile de neîncepere a urmăririi penale, cheltuielile judiciare vor fi suportate de stat, cu excepția situației în care persoana care a formulat sesizarea și a exercitat abuziv acest drept (caz în care va putea fi obligată la plata cheltuielilor judiciare, cu motivarea dispoziției din rezoluție/ordonanță și chiar dacă nu există un act prealabil de constatare a abaterii judiciare în sensul precizat anterior.

Dacă urmărirea penală a fost începută in rem, nu există învinuit în cauză și se constată că fapta nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni, procurorul va dispune, prin ordonanță, clasarea.

Tot prin Legea nr. 202/2010, organele de cercetare penală dobândesc competența de efectuare a actelor de cercetare penală cu privire la infracțiunea de spălare a banilor (cu excepția celor de competența Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, care rămân, în continuare în

competența procurorului, datorită necorelării legislative cu dispozițiile Legii nr. 508/2004) și cu privire la infracțiunile privind protecția muncii. Cât privește aceste două categorii de infracțiuni, cauzele în care urmărirea penală a fost concepută anterior intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010 rămân în competența procurorului care va continua urmărirea penală.

În scopul evitării privării nelegale de libertate, Legea nr. 202/2010 a modificat și art. 140 alin.3 din Codul de procedură penală, în cazul scoaterii de sub urmărire penală/încetării urmăririi penale într-o cauză în care există învinuit/inculpat arestat, procurorul, din oficiu/la sesizarea organului de cercetare penală are obligația să constate încetarea de drept a măsurii preventive și să trimită de îndată administrației locului de deținere o copie de pe ordonanța prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală/încetarea urmăririi penale sau un extras care să cuprindă datele de identificare ale învinuitului/inculpatului, numărul mandatului de arestare, numărul și data ordonanței și temeiul legal al punerii în libertate. În același sens au fost modificate și dispozițiile art. 243 alin.3 din Codul de procedură penală și art. 245 alin.3 din Codul de procedură penală.

În scopul unificării practicii judiciare, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, Legea nr. 202/2010 prevede expres că, în cursul urmăririi penale, cererea de liberare provizorie sub control judiciar/pe cauțiune se soluționează de un singur judecător, indiferent de natura cauzei.

Prezentarea materialului de urmărire penală, datorită funcției și importanței sale ca etapă procesuală și garanție a echitabilității procedurilor, implică prezența personală a învinuitului/inculpatului. Potrivit Legii nr. 202/2010, procurorul va putea păși la trimiterea în judecată a învinuitului/inculpatului fără prezentarea materialului de urmărire penală dacă:

- învinuitul/inculpatul/apărătorul său a lipsit nejustificat la chemarea organului de urmărire penală;
- învinuitul/inculpatul/apărătorul său refuză nejustificat să ia cunoștință de materialul de urmărire penală;

- învinuitul/inculpatul este dispărut.

Alte măsuri de eficientizare și de desfășurare cu celeritate a fazei de urmărire penală sunt consacrate de Legea nr. 202/2010:

- în cazul cererilor formulate de părți în același interval de timp, procurorul va transmite instanței doar copii numerotate și certificate de grefa parchetului de pe toate actele dosarului; în acest mod, organul de urmărire penală păstrează originalul dosarului și poate continua urmărirea penală; dacă propunerile/cererile sunt formulate de procuror și sunt de competența judecătorului, procurorul/organul de cercetare penală va înainta originalul dosarului și va continua urmărirea penală pe baza copiilor de pe toate actele dosarului.
- accesul la bazele electronice de date, deținute de organele administrației de stat (Registrul Comerțului, Ministerul Finanțelor Publice, ANP, Serviciul de Evidență Informatizată a Persoanei, Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară);
- posibilitatea citării cu mandat de aducere executat prin constrângere și cu privire la martor;
- ancheta socială în cazul expertizei psihiatrice a minorului;
- posibilitatea procurorului de a desemna un reprezentant comun/avocat din oficiu în cauzele cu număr mare de părți vătămate, părți civile sau părți responsabile civilmente;
- posibilitatea aplicării amenzii judiciare părții vătămate/ părții responsabile civilmente care lipsește nejustificat la chemarea organului de urmărire penală dacă prezența lor este necesară pentru buna desfășurare a urmăririi penale.

10. Plângerea împotriva actelor și măsurilor de urmărire penală

Legea nr. 202/2010 stabilește inadmisibilitatea unei plângeri formulate împotriva soluției de respingere dispuse de procurorul ierarhic superior (dacă

plângerea vizează un act/o măsură de urmărire penală și nu o soluție de neurmărire/netrimiterie în judecată).

Totodată, se elimină calea de atac împotriva hotărârilor pronunțate în temeiul art. 278¹ din Codul de procedură penală.

Eventualele dificultăți pot apărea legat de aplicarea în timp a legii. Opinăm însă în sensul că, pentru plângerile introduse în baza art. 278¹ din Codul de procedură penală anterior intrării în vigoare a Legii nr. 202/2010, hotărârile pronunțate chiar după acest moment vor fi supuse recursului; dacă se admite recursul și se trimite cauza spre rejudecare, sentințele pronunțate după rejudecare sunt definitive.

11. Modificări cu privire la faza de judecată

Legea nr. 202/2010 a urmărit desfășurarea cu celeritate a procedurilor și în această fază procesuală, reglementând diferit o serie de instituții sau chiar introducând instituții noi preluate din Noul Cod de procedură penală.

Astfel, legat de procedura de citare, se prevede expres că înfățișarea părții nelegal citate în instanță, personal/prin reprezentant/prin apărător, dacă aceasta a luat legătura cu partea, acoperă orice nelegalitate vizând citarea. Luarea în cunoștință a termenului de judecată ca și flexibilitatea procedurii de preschimbare a termenului sunt de asemenea, măsuri menite să conducă la reducerea duratei procedurilor.

Alte măsuri prevăzute de Legea nr. 202/2010, în același scop se referă la:

- accesul la bazele electronice de date;
- aducerea prin constrângere, în temeiul unui mandat de aducere, a martorului;
- desemnarea unui reprezentant comun/avocat din oficiu în cauzele cu număr mare de părți vătămate/civile/responsabile civilmente;
- aplicarea amenzii judiciare părții vătămate/părții responsabile civilmente

care lipsește nejustificat la chemarea instanței de judecată.

Judecata în cazul recunoașterii vinovăției

În acord cu legislația și jurisprudența statelor europene și România, prin Legea nr. 202/2010 a introdus o modalitate de „justiție negociată”, respectiv procedura simplificată a judecării în cazul recunoașterii vinovăției, inspirându-se din legislația franceză, italiană și procedura din sistemul anglo-saxon „plea guilty”.

Procedura simplificată poate fi aplicată dacă sunt îndeplinite o serie de condiții:

- verificarea competenței instanței și a legalității sesizării;
- acuzarea vizează infracțiuni pentru care legea prevede doar pedeapsa amenzii și/sau a închisorii, nu și detențiunea pe viață;
- inculpatul trebuie să declare personal/prin înscris autentic înainte de citirea actului de sesizare a instanței că recunoaște săvârșirea faptelor reținute prin rechizitoriu, în totalitate și nu solicită administrarea de probe. Recunoașterea privește doar faptele, așa cum au fost descrise în rechizitoriu, nu și încadrarea juridică, astfel că inculpatul poate solicita schimbarea încadrării juridice a acestora, potrivit dispozițiilor art. 334 din Codul de procedură penală.

Se impune precizarea că procedura simplificată prevăzută de Legea nr. 202/2010 poate fi aplicată în cauzele aflate în curs de soluționare numai dacă nu s-a procedat la citirea actului de sesizare și începerea cercetării judecătorești propriu-zise anterior intrării în vigoare a reglementării (consecință a principiului *tempus regit actum*).

- inculpatul trebuie să solicite ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, cu excepția, eventual, a unor înscrisuri în circumstanțiere pe care le poate prezenta chiar la acel termen de judecată.

Chiar și în aceste condiții, instanța poate, analizând probele, să excludă

eventuale probe nelegal/neloial administrate în cursul urmăririi penale, ca și condiție de echitabilitate a procedurii, caz în care instanța va trebui să îi solicite inculpatului să precizeze dacă înțelege să apeleze în continuare la procedura simplificată, bazată doar pe probatoriul legal și loial administrat.

Ascultarea inculpatului cu privire la recunoașterea vinovăției în cadrul procedurii simplificate, nu are natura juridică a unui mijloc de probă, ci reprezintă o etapă procesuală obligatorie.

După ascultare, instanța admite cererea de judecare potrivit procedurii simplificate prevăzută de art. 320¹ Cod de procedură penală, iar după acest moment, inculpatul nu mai poate reveni asupra opțiunii sale.

Ulterior deschiderii procedurii, se poate administra doar probe cu înscrisuri în circumstanțiere, după care se acordă cuvântul în dezbateri, potrivit regulilor generale aplicabile în materie.

Dacă pentru soluționarea acțiunii civile este necesară administrarea de probe, instanța poate dispune disjungerea acesteia sau poate opta pentru administrarea de probe, cu celeritate, doar referitor la latura civilă a cauzei (când disjungerea nu este posibilă, de exemplu).

Cererea de judecare potrivit procedurii simplificate va fi respinsă dacă acuzarea nu este dovedită dincolo de orice îndoială, ca și vinovăția inculpatului.

Dacă instanța, deliberând, nu se poate lămuri asupra situației de fapt, va dispune repunerea cauzei pe rol și reluarea procesului potrivit procedurii de drept comun.

Pentru inculpatul care recunoaște săvârșirea infracțiunii/infracțiunilor reținute în sarcina sa și apelează la procedura simplificată, legea prevede o cauză legală de reducere a limitelor pedepsei, cu 1/3 în cazul închisorii și cu 1/4 în cazul amenzii; aplicarea circumstanțelor atenuante se va face raportat la aceste noi limite de pedeapsă, reduse ca efect al aplicării procedurii prevăzute de art. 320¹ alin.7 Cod de procedură penală.

Deși legea nu prevede expres cauza legală de reducere a pedepsei se impune a fi aplicată și în cazurile în care inculpatul a solicitat aplicarea procedurii simplificate, însă instanța a respins cererea și a judecat cauza potrivit procedurii de drept comun, concluzionând, la deliberare, că faptele reținute în rechizitoriu și recunoscute de inculpat au fost probate dincolo de orice îndoială rezonabilă.

Hotărârea pronunțată la finele procedurii simplificate poate fi atacată cu apel/recurs de către inculpat doar cât privește încadrarea juridică a faptelor și individualizarea pedepsei.

12. Apelul și recursul au fost modificate ca și căi ordinare de atac, consecință a regândirii competenței materiale, funcționale și personale, în principal cu privire la determinarea hotărârilor judecătorești susceptibile a fi atacate.

Legea nr. 202/2010 introduce și două noi cazuri de casare:

- art. 389⁹ alin.1 pct.12 Cod de procedură penală – când nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei infracțiuni sau când instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost trimis în judecată, cu excepția cazurilor prevăzute de art. 334 - 337; noua prevedere este consecința Deciziei Curții Constituționale nr. 694/2010.
- art. 389⁹ alin.1 pct.17² Cod de procedură penală – când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greșită aplicare a legii – consecință a Deciziei Curții Constituționale nr. 783/2009; în plus, față de reglementarea anterioară, acest „nou caz de casare” va putea fi invocat de instanță din oficiu când a influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului.

13. Revizuirea este concepută de Legea nr. 202/2010 de o manieră care să permită desfășurarea cu celeritate a procedurilor, astfel că modificările se referă la:

- trimiterea cererii de revizuire adresată direct instanței, pe cale administrativă procurorului competent;
- verificarea condițiilor de admisibilitate în principiu a cererii devine o procedură necontradictorie care se desfășoară în camera de consiliu, fără citarea părților și fără participarea procurorului și care se finalizează cu pronunțarea unei încheieri de admitere în principiu (ce va putea fi atacată doar odată cu fondul) sau a unei sentințe de respingere ca inadmisibilă).

Dacă cererea de revizuire a fost respinsă prin hotărâre definitivă ca inadmisibilă/neîntemeiată, cererile ulterioare sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, temei legal, motive și apărări cu cea judecată inițial. O soluție similară a fost adoptată de Legea nr. 202/2010 și cât privește contestația la executare, consecință a punerii în aplicare a Deciziei nr. 36/2009 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recurs în interesul legii.

14. Legea nr. 202/2010 completează și dispozițiile referitoare la rejudecarea cauzei după extrădarea/predarea condamnatului judecat în lipsă, prevăzând și posibilitatea instanței de a dispune, motivat, suspendarea în tot/în parte a executării hotărârii definitive prin care s-a dispus condamnarea petentului în urma judecării în absență, ca și posibilitatea de a lua oricare dintre măsurile preventive dacă sunt îndeplinite condițiile legale.

15. **Art. 18 alin. 2 și 3 din Codul penal** se modifică prin Legea nr. 202/2010 în sensul că acordă posibilitatea procurorului să dispună neînceperea urmăririi penale în rem atunci când fapta nu se caracterizează, în concret, prin gradul de pericol social caracteristic ilicitului penal dar făptuitorul nu este cunoscut, iar aplicarea sancțiunii administrative este facultativă; procurorul/instanța vor trebui să aprecieze în funcție de particularitățile cauzei, atunci când făptuitorul este cunoscut dacă aplicarea sancțiunii administrative este necesară și proporțională cu scopul urmărit.

16. **Legea nr. 202/2010** prevede și posibilitatea împăcării părților în cazul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 184 alin.2 Cod penal, respectiv a celei prevăzute de art. 184 alin.2 și 4 Cod penal.

17. **Art. 74¹ Cod penal** introduce noi cauze de atenuare a răspunderii penale, fără a le defini ca atare, din rațiuni care vizează recuperarea prejudiciilor patrimoniale cauzate prin săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 214, art. 215, art. 215¹, art. 246, art. 248¹, art.248, art.249 din Codul penal și a infracțiunilor economice prevăzute în legi speciale.

Formularea textului este asemănătoare cu cea prevăzută de art. 10 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu precizarea că, în cuprinsul aceluiași text, Legea nr. 202/2010 cumulează cauze legate de reducerea pedepsei, circumstanțe atenuante sau chiar cauze de nepedepsire, toate întemeiate pe argumente de drept extrapenal, în mod similar reglementării anterioare a art. 81 alin.4 din Codul penal ale cărui dispoziții au fost declarate neconstituționale prin Decizia nr. 463/1997.

Judecător LĂBUȘ ANA CRISTINA